

Lukemaan innostaminen ja yhteisöllinen lukeminen

Tiistai 16.9.2025

Kouluttaja: Emma Laakkonen

Koulutuksen eteeneminen

01 Viikkotehtävän läpikäynti

02 Lukemaan innostamisen menetelmiä

03 Mitä on yhteisöllinen lukeminen?

04 Tapahtumat kirjastoissa

05 Työpajat: Minun lukupolkuni

06 Tapahtumat kirjaston ulkopuolella

07 Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

08 Digitaalisuus yhteisöllisessä lukemisessa

09 Tehtävä työpaikalla

Tehtävä työpaikalla

- Millainen kirjavinkkaus tai lukupiirityöskentely sopisi valitsemallenne kohderyhmälle?
- Millaisia valmisteluja tilaisuus vaatisi ja kuka ne hoitaisi?
- Milloin tilaisuus olisi mahdollista järjestää?

Lukemaan innostamisen menetelmiä

- Osallistavia menetelmiä lukupiirikeskusteluihin (nuoret)
- Kerhot perheellisille
- “Kirjapaketit kesään”
- Teemaboksit

Osallistavat menetelmät lukupiireihin (nuoret)

- Kirjallisuuskortit valmiilla kysymyksillä
- Emoji-kortit
- Puheenvuoromerkit
- Äänestykset
- Mielopidejanat
- Postikortit/kuvat ajatusten välittäjänä
- Sähköiset alustat (Padlet)

Kerhot perheellisille

- Lorukerhot vauvoille ja vanhemmille
- Sanataidekerhot leikki-ikäisille ja heidän vanhemmilleen
- Lukupiirit lapsille ja aikuisille erikseen, mutta samaan aikaan järjestettyinä

“Kirjapaketit kesään”

- Kirjapaketteja yksityisille ihmisille
- Kirjapaketit kesään, lomaan, jouluun, tylsyyteen, tiedonjanoon...
- Sisältää 5-10 kirjaa ja lainataan kerralla.
- Kirjat muodostavat jollain tavalla kokonaisuuden.
- Somemarkkinointi kirjapakettien ympärille

Teemaboksit

- Eri aiheista koottuja laatikoita: paikallishistoria, urheilulajin historia, teknologian kehitys...
- Laatikot pitävät sisällään kirjoja, lehtiä, artikkeleita, mahdollisten verkkojulkaisujen osoitteita sekä aihepiiriin liittyviä esineitä tarpeen mukaan.
- Lainattavissa yksityishenkilöille tai esimerkiksi kouluryhmille.

Mitä on yhteisöllinen lukeminen?

- Pyritään luomaan yhteisiä näkemyksiä ja kokemuksia luetusta.
- Tulkitaan tekstiä, jaetaan mielipiteitä ja ajatuksia sekä tuodaan lukemisen merkitystä esiin.
- Käsitellään luettua monipuolisin menetelmin.
- Synnytetään lukijayhteisöjä, joissa päästään jakamaan lukukokemuksia ja käsittelemään luettua.

Mitä yhteisöllinen lukeminen vaatii?

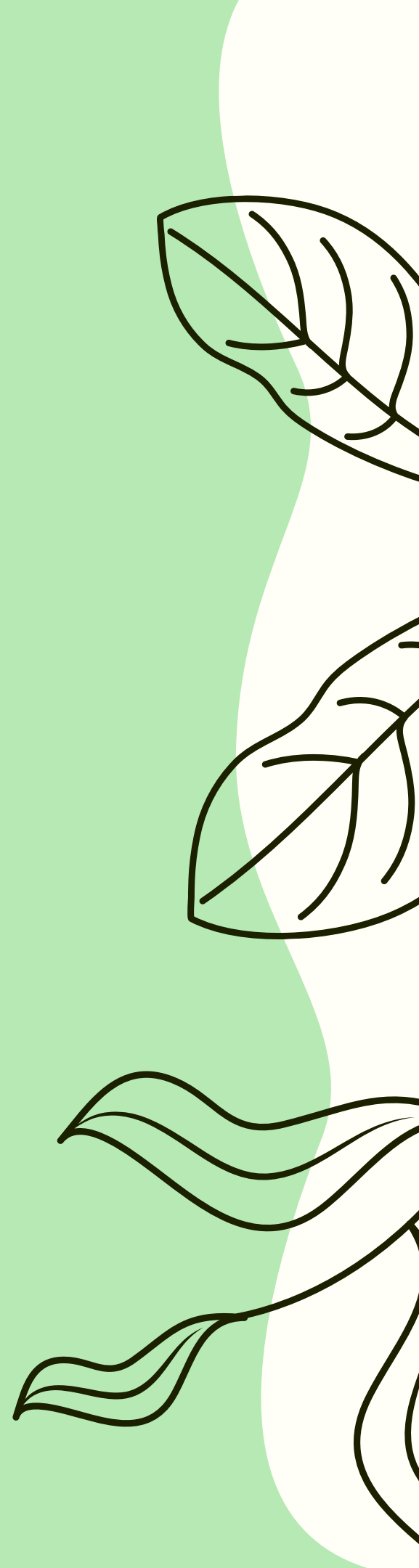

- Luettavaa, joka kiinnostaa ryhmän jäseniä.
- Tilaisuuksia harjoitella lukemista erilaisissa isoissa ja pienissä ryhmissä.
- Mallintamista siitä, miten omia ajatuksia voi tuoda näkyväksi.
- Turvallisen ja arvostavan ilmapiirin omien ajatusten jakamiseen.
- Ajatuksia ja malleja siitä, miten luettua voidaan jatkokäsitellä yhdessä.

Miten lähteä liikkeelle?

- Lukupiirit ovat yhteisöllistä lukemista.
- Lukuhaasteita tietyistä kirjoista voi käyttää yhteisen työskentelyn pohjana.
- Saman aihepiirin kirjojen pohjalta voidaan tehdä yhteisölliseen lukemiseen tähtääviä harjoituksia.

Tapahtumat kirjastossa

- Pakopelit
- Perheiden illat
- Kirjabileet
- Teemaillat
- Tyhyt
- Eläkeläisten aamukahvit
- Luennot
- Teemaviikot ja juhlavuodet

Pakopelit

- Luovat elämyksiä luetun ympärille.
- Etsimistä, ongelmanratkaisua ja koordinaatiota vaativat tehtävät kirjan juoneen liittyen innostavat.
- Pakopelejä voi tehdä itse ja vaihdella kirjastojen välillä.
- Valmiita pakopelejä löytyy ilmaiseksi tai pienellä maksulla esim. Freed.comista.
- Pakopeleihin on myös oppaita, joissa on valmiita pelejä/ideoita.

Perheiden illat

- Osallistetaan koko perhe lukuharrastuksen äärelle.
- Voi keskittyä tiettyyn teemaan tai lukemaan innostamiseen ylipäätään.
- Erilaisia tehtävapistettä: mysteerien ratkointaa, kirjavinkkauksia, puuhatehtäviä, purtavaa, aikuisille työpajoja, qr-koodiratoja jne.
- Palautteen kerääminen tai ennakkotoiveiden pyytäminen.
- Yhteistyö eri toimijoiden kanssa: esimerkiksi 4H-yhdistys lasten pisteelle.

Kirjabileet

- Nuorille ja nuorille aikuisille.
- Ystävien kanssa yhdessä tehtäviä juttuja: työpajoja, sopivan luettavan valitsemista, purtavaa, kirja+elokuva-vinkit, pelit, keskustelut, kirjavinkkaukset, henkilökohtainen neuvonta.
- Voi rantauttaa myös esimerkiksi nuorisotilalle kirjaston tilojen sijaan.

Teemaillat

- Tietylle ikäryhmälle tietyn teeman ympärille.
- Teema voi olla yleisluontoinen (innostu lukemisesta) tai tarkkaan rajattu (fantasiakirjallisuus).
- Toimintaa aihepiirin ympärille: kirjamaistiaiset, kirjailijavierailu, keskusteluja, lukuneuvontaa, teemaan liittyviä tehtäviä.
- Toistuvana konseptina mahdollisuus vakiinnuttaa kävijäkuntaa.

Tyhy-päivät

- Työyhteisölle räätälöity tapahtuma tarpeiden mukaan: lukemaan innostaminen, yhteisen harrastuksen aloittaminen.
- Erilaisia vapaamuotoisia pisteitä, joita voi kiertää.
- Pakopelit ja mobiilipelit toimivat myös aikuisilla.
- Mahdollisuus saada lukuneuvontaa ja kirjavinkkejä.
- Lukuhaaste ajanjaksolle X.
- Tyhyporukat voivat leikkimielisesti kisailla keskenään haasteissa.

Eläkeläisten aamukahvit

- Tilaisuus kokoontua yhteen ja nauttia kuppi kahvia ennen ohjelmaa.
- Kirjavinkkauksia, henkilökohtaista lukuneuvontaa, lukupiiri, ohjattua kirjavinkkausta vertaiselta vertaiselle, tilaisuuksia keskustella toisten kanssa.
- Yhteisen kirjan lukemista/kuuntelemista ja siihen liittyvien harjoitusten tekemistä tai ajatusten vaihtoa luetusta.

Luennot

- Luento esimerkiksi lukemisen tärkeydestä lapsiperheessä tai lukemaan innostamisen vinkeistä kasvattajille.
- Kirjavinkkauksia kuulijoille.
- Esimerkkejä siitä, miten kirjoja voi käsitellä lasten ja nuorten kanssa.
- Kokeiluja menetelmistä, mallintamista, harjoittelua.

Teemaviikot ja juhluvuodet

- Teemaviikkojen ja -vuosien aikana lukemista ja kirjallisuutta voidaan tuoda näkyväksi kuvilla, teoksilla ja kirjavinkkauksilla.
- Kuukauden teemakirja - käsittely yhteisessä tilaisuudessa
- Vuoden lukuhaaste - (digitaalinen) teos luetuista kirjoista yhdessä
- Ajatuksia/suosituksia kirjoihin koottuna yhteen esimerkiksi nettisivuille.

Mitä teetkin, tee se näkyvästi

- Yhteisöllisellä lukemisella lukemista ja sen herättämiä ajatuksia halutaan tehdä näkyväksi:
- Kirjaston seinille voi koota koosteita tilaisuuksissa valmistuneista tekeleistä.
- Seinille ja someen voi lisätä valokuvia tapahtumista.
- Kaikkea mahdollista materiaalia kannattaa laittaa saataville ja näkyville.
- Jos toiminta on kirjaston seinien ulkopuolella, kannattaa myös vierailukohteeseen jättää yhteiset projektit näkyville.

Työpajat

Oma lukupolkuni

Soveltuu erityisesti aikuisille oman lukupolun pohtimiseen ja omien mieltymysten tunnistamiseen.

Minne olen menossa?

Soveltuu kaikille ikäryhmille omien lukutoiveiden selkiyttämiseen.

Draamatyöpaja luetusta kirjasta

Soveltuu kaikille draamasta ja näyttelemisestä kiinnostuneille.

Löydä oma suosikkisi

Soveltuu kaikille, jotka etsivät suuntaa lukuharrastukselleen tai haluavat sytyttää lukukipinän uudelleen.

Opi kirjallisuuden avulla

Työpaja on mahdollista toteuttaa monista eri teemoista osallistujien kiinnostuksen mukaisesti.

Oma lukupolkuni työpaja

- Ohjaaja vetää työpajan.
- Osallistujat pääsevät miettimään omaa lukupolkuaan lapsuudesta nykyhetkeen saakka.
- Piirretään, askarrellaan, tehdään digitaalisesti tai muilla keinoin oma lukupolku näkyväksi.
- Matkalle kirjoitetaan vaiheista: innostus, kiinnostamattomuus, uudelleen innostuminen.
- Liitetään mukaan suosikkikirjoja ja -genrejä oman lukupolun varrelta.

Oma lukupolkuni työpaja

- Esitellään omat lukupolut muille osallistujille ja keskustellaan niistä.
- Työpajan ohjaaja voi antaa osallistujille kirjavinkkejä aiemman lukuhistorian perusteella joko heti tai jälkikäteen esimerkiksi sähköpostilla.
- Voidaan jatkaa useamman työpajan kokonaisuutena.

Minne olen menossa lukijana -työpaja

- Sopii itsenäiseksi tai jatko-osaksi Lukupolkuni -työpajalle.
- Työpajaan tarvitaan ohjaaja.
- Voidaan toteuttaa esimerkiksi unelmakartta-työskentelynä.
- Pohditaan, millaisen kirjallisuuden pariin lukija haluaisi seuraavaksi edetä.
- Ohjaaja voi antaa kirjavinkkejä, joita lisätään unelmakarttaan itselle muistiin.

Draamatyöpaja luetusta kirjasta

- Työpajaa ohjaa kirjaston työntekijä.
- Työpajaan soveltuva kirja on voitu lukea esimerkiksi lukupiirikirjana tai muuten ennakoon.
- Ohjaaja ohjaa työpajan kulkua: kirjan tapahtumia, juonta, henkilöitä ja teemaa käsitellään draamallisten menetelmien kautta.
- Soveltuu hyvin eri-ikäisille ihmisille, jotka ovat kiinnostuneet draamasta ja näyttelemisestä.

Löydä oma suosikkisi

- Työpajaa ohjaa kirjaston työntekijä.
- Työpajan tarkoituksena on tutustuttaa kävijät eri kirjallisuuden lajeihin, ja auttaa heitä löytämään oma suosikkilajinsa.
- Menetelminä toimivat esimerkiksi kirjamaistiaiset ja ryhmäneuvonta.
- Voi yhdistää itsenäistä ja yhteistä pohdintaa, kirjallisia tehtäviä sekä toimintaa kirjojen parissa.

Opi kirjallisuuden avulla

- Voidaan toteuttaa esimerkiksi yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa (Martat).
- Neulojille tarjotaan erilaista kirjallisuutta neulomiseen liittyen. Luetaan kirjoja ja saadaan niistä oppeja.
- Lukemisen jälkeen kirjojen avulla harjoitellaan neulomista.
- Yhdistetään lukeminen johonkin itselle mieluiseen asiaan tai uuden taidon oppimiseen.

Tapahtumat kirjaston ulkopuolella

- Lukutuokiot / kirjavinkkaukset yllättävissä paikoissa
- Lukuretket
- Opiskelijatapahtumat
- Retket kirjatapahtumiin

Yllättävät kirjavinkkaukset ja lukutuokiot

- Tehdään näkyväksi se, että lukea voi missä tahansa: paikallisbussissa, ostoskeskuksessa, kahvilassa...
- Luetaan ääneen kirjaa ilman ennakoilmoituksia.
- Vinkataan kirjoja odottamattomissa paikoissa: ennakoilmoitus voi olla tarpeen.
- Yhteistyötä esimerkiksi paikallisten yrittäjien kanssa paikkojen suhteen.

Lukuretket

- Retkeilyä kirjallisuuden merkeissä kirjaston lähiympäristössä: matkalle voi laittaa esimerkiksi tehtäviä luettuun kirjaan tai retken teemaan liittyen.
- Metsäretki kirjojen kanssa lähiluontoon: sopii opiskelijatapahtumaksi tai koko perheen tapahtumaksikin.
- Retki läheiseen kahvilaan pitämään lukupiiriä ja keskustelemaan kirjoista.

Opiskelijatapahtumat

- Viikoittain/kuukausittain järjestetään erilaisia tapahtumia.
- Kirjastolla voi olla oma piste esim. kirjastolla tai tapahtumapaikalla:
- Kirjavinkkausta
- Pakopelejä
- Mysteerien ratkomista
- Tietovisoja
- Draamaharjoituksia
- Haasteita, joiden suorittamista voi jatkaa päivään X saakka

Retket kirjatapahtumiin

- Retki esimerkiksi kirjamesseille.
- Yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa kuljetuksiin ja ohjelmaan.
- Mahdollisia myös omakustannematkat, joissa kirjasto on mukana.
- Matkoille voi kehittää retken aihepiiriin liittyvää ohjelmaa lukutuokioista tietokilpailuihin.

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

- Nuorten idolit
- Yritykset ja kuntatoimijat

Nuorten idolit

- Saisitteko yhteistyöhön esimerkiksi paikallisia urheilijoita, tubettajia, muusikoita tai muita nuorten idoleita?
- He voivat tulla kertomaan omasta lukuharrastuksestaan koululle, kirjastoon tai muuhun tapahtumaan yhteistyössä kirjaston kanssa.
- He voivat vinkata livenä/etänä/somessa/kirjallisena lajiin tai omaan aihepiiriinsä liittyvää kirjallisuutta.

Nuorten idolit

- Idolit voivat vierailla myös esimerkiksi työpajassa kertomassa omista lukukokemuksistaan.
- Idoleiden videoita voidaan striimata ja tallentaa esimerkiksi Youtubeen jälkikäteen katsottavaksi.
- Idolit voivat asettaa kuulijoille lukuhaasteita, joista voi voittaa palkinnoksi jotain heihin liittyvää.

Yritykset ja kuntatoimijat

- Paikalliset yrittäjät järjestävät erilaisia tapahtumia.
- Kirjastolla voi olla oma piste tapahtumissa.
- Yrityksille ja kunnille voidaan heittää lukuhaasteita.
- Toimijat voivat laittaa lukuhaasteet kiertämään.
- Luettuja kirjoja voidaan kerätä vinkeiksi kirjaston seinille.

Digitaalisuus yhteisöllisessä lukemisessa

- Verkossa tapahtuvat lukupiirityöskentelyt ovat yhteisöllistä lukemista.
- Lukuryhmät, jotka voidaan muodostaa esimerkiksi jollekin alustalle.
- Ajatusten jakamiseen on erilaisia alustoja, jos ajatuksiaan ilmaisee mieluummin kirjoittaen: esim. Padlet.
- Kirjoja voi lukea ja kuunnella eri kielillä, jolloin mahdollistetaan monikielisetkin lukupiirit.

Digitaalisuus yhteisöllisessä lukemisessa

- Lukupiirien sijaan voidaan koota yhteistä lukupäiväkirjaa porukalla.
- Kirjailijavierailijoita voi olla etänä ja kirjailija voi lukea tuotantoaan, jonka jälkeen keskustellaan teoksesta.
- Omien kirjavinkkien tallentaminen äänitemuodossa qr-koodien taakse.
- Kahoot!, Seppo.io ja muut pelit oppilaitosvierailuilla osallistajana.

Tehtävä työpaikalla

1. Mitä tällä luennolla esiteltyä yhteisöllisen lukemisen tai lukemaan innostamisen menetelmää voisit käyttää valitsemasi kohderyhmän kanssa?
2. Voisitko yhdistää tämän menetelmän aiemmin valitsemaasi tapahtumaan / lukemaan innostamisen menetelmään?
3. Milloin toteutat kokonaisuuden?

Aikaa kysymyksille!

emma@emmalaakkonen.fi
[@opettaja_emma](#)